

מבשר טוב

יומא דהלולא דמרן בעל "דברי בינה" זצוקללה"ה – זיעועכי"א

כ"ג אדר תש"פ

עיה"ק ירושלים ת"ו

מאמר "ולא יהיה בהם נגף"

א

בפסוקי שבת יא"צ פתח הכתוב (שמות ל, יב) "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם, ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם".
 ופירש כ"ק אא"ז זצוקללה"ה בעל ההילולא זי"ע, בספה"ק דברי בינה (פר' כי תשא דף רלו. ד"ה וזהו הפירוש) וזל"ק: "וזהו הפירוש 'ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם', כי ענין ה'נגף' הוא, בחינת מחלה המתדבקת מגוף לגוף חס וחלילה, וכנודע. – ולכן נקרא 'נגף' מלשון גוף, שהגוף מקבל החולי והמגפה רחמנא ליצלן מגוף הנגוף בו".

כלומר שמפרש ענין "נגף", שיש בו בחינה שונה מן המחלה הרגילה, במה שהוא מדביק אנשים אחרים. ולעומת מחלה רגילה שנתפסת רק בגופו של חולה כלפי עצמו בלבד, הרי המגיפה עניינה בהתדבקות שהיא מתדבקת לעוד אנשים עד שנעשה 'נגף' רח"ל. וכדחזינן סוגי 'נגיף' כאלו המתפשטים בעולם בהתדבקות קלה מאוד, ועוברת בחטף מגוף לגוף.

ובכך מפרש הדברי בינה כאן, שורשה של "מגיפה" ויסודה, שהיא מתוך מה שהגופים נדבקים גוף מגוף. ועל שם כך נקרא "נגף", שהוא מלשון 'גוף', כי זה מהותה שנהפכה ממחלת יחיד רגילה למגפה, במה שהגוף קיבל החולי מגוף אחר הנגוף. – שלכן נצרכה שמירת המרחק בזה, כדי שלא יתדבק גוף מגוף, ולא תתפשט המגיפה חלילה. ומקור לדברי קדשו כנראה נובע מסוגיא דריש ארבעה אבות (ב"ק ב:) "כתיב 'כי יגוף' (שמות כא, לה) כו' דתניא פתח בנגיפה וכו'", ופירש רש"י: "נגיפה – שדחפה בגופה" ע"כ עיש"ה.

ואחר שביאר לנו כאן מהות המגיפה, ממשיך הדברי בינה ונותן העצה והסגולה הטובה כיצד להינצל ממנה. וזל"ק (שם): "אבל על ידי קדושת המנין הזה, זכו ישראל לבחינת קדושת הגוף בשלימות. שלא יקבל גוף ישראל שום קלקול ופגם מגופות אחרים הפוגמים, והבין עכלה"ט.

כלומר, שמכוח המנין שנמנו בני ישראל לפקודיהם במנין 'כי תשא את ראש', זכו על ידי קדושת המנין לבחינת קדושת הגוף, ומכוחו של מנין הלז נתקדש גוף ישראל בשלמות. שכן התייחס המנין אל כל יחיד בפני עצמו, לקדשו בקדושתו המיוחדת בשלמות. – ובכך נמצא המנין שומר ומגין כל גוף בפני עצמו, להשלימו בקדושתו הפרטית, לפי שורש נפשו ונשמתו.

וממילא מכיון שהתקדש גוף ישראל לעצמו בשלמות, הרי נעקר ונתמסמס כל שורש מהותה של המגיפה, שכל עניינה היא בנגף הגוף הנדבק מגוף אחר. אבל בהתקדש גופו בקדושת ישראל השלמה, שוב לא יוכל להידבק מגופות הגויים והפגומים, כי קדושת ישראל שבו חוצצת ומגינה עליו כחומה בצורה, ולא יעבור אליו הנגף.

ואשר העלה בדברי קדשו כאן, שיש בכוח קדושת המנין לקדש גוף ישראל בשלימות, צריך ביאור קצת, כי מה ענין מנין אצל קדושה. שלכאורה עיקרו של מנין הוא למנות בני ישראל לפקודיהם, ומה זה שייך אצל 'קדושת ישראל', וכיצד יפעל מנין מספר בני ישראל לגבי קדושתם.

אך נראה ביאור דברי קדשו, כי יש בשורש המנין וסגולתו כח להחשיב כל איש ישראל, לרוממו ולהגביהו אל שורשו הרמה. וכאשר נתבאר בזה בעזה"י בס"ג בשבת יא"צ, שלכן דיבר הכתוב כאן בלשון יחיד "כי תשא את ראש", ולא אמר בלשון רבים 'ראשי בני ישראל', אחר שהיא מצוה הכוללת את כל ישראל יחדיו, שהלא כולם בכלל מצות המנין, ויותר הוי ליה לתפוס בזה בלשון הרבים, כדי להכליל כל ראשי בני ישראל כולם במנין.

אולם התבאר שם, שיש מכוון פנימי נוסף בזה המנין, מלבד קבלת מספר בני ישראל לפקודיהם, והכוונה הפנימית הלז מתייחס בפרטיות כל יחיד ויחיד, שכן המנין מונה את כל יחיד במספר המכוון לעצמו, ובזה נחלק כל יחיד לפי חלקו ושורש נפשו ונשמתו המיוחד לו.

כאשר הארכנו בזה בס"ג, על פי מה דקיימא לן שכשם שאין פרצופיהם שווים כך אין דעותיהם שוות. כמ"ש בפרק הרואה (ברכות נח.): "הרואה אוכלוסי ישראל, אומר 'ברוך חכם הרזים', שאין דעתם דומה זה לזה, ואין פרצופיהן דומים זה לזה".

וכמ"ש בפ"ד דסנהדרין (לח.): "תנו רבנן, [אדם נברא יחידי], להגיד גדולתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד, וכולן דומין זה לזה. אבל הקדוש ברוך הוא טובע כל אדם בחותמו של אדם הראשון, ואין אחד מהן דומה לחבירו, שנאמר (איוב לח, יד) 'תתהפך כחמר חותם, ויתייצבו כמו לבוש'. ומפני מה אין פרצופיהן דומין זה לזה וכו'" ע"כ.

ונתבאר עומק המכוון בשינוי דעותיהם זה מזה כמו שינוי פרצופיהם, שזה נובע משינוי פנימיות שורש חלק נשמת כל איש ישראל לפי חלקו ומחצב נשמתו, לפי תכלית תיקונו המיוחד לו בפני עצמו. כי אין שני דברים שווים בעולם, אף לא ב' חיטים, וכל שכן שני אנשים שבישראל. וצריך כל איש ישראל בפרטות נפשו לקיים תכלית התיקון המיוחד לו לפי נפשו, שרק הוא יכול לפעול ולעשות בעולם. ולגבי הך דינא הרי הוא בתורת 'מלך' על חלקו המיוחד, הנשפע ממנו אל כל העולם, ואם לא ישלים תיקון נפשו זה יצטרך לחזור בגלגול שוב ושוב עד שישלים תיקון חלק מלכותו נפשו. וכבר נתבאר כל זאת באורך בס"ג יעוין נא שם, ואין מן הצורך לכפול כאן.

ובזה נחזור ליישוב ד"ק של הדברי בינה כאן, במה שחידש לנו שיש בכוח קדושת המנין לקדש גוף ישראל בשלמות, ולהצילו בכך מן הנגף. שכל זה נובע מכוח החשיבות והרוממות שהמנין מחשיב ומגביה נפש ישראל אל שורש נפשו ונשמתו. שלכן תפס בלשון יחיד "כי תשא את ראש", היינו ראשו ושורש דעתו של כל אחד ואחד בפני עצמו, לפי מה שהוא אדם, ובמלכות חלק נשמתו הפרטית, לרוממו ולהקדישו בקדושת נשמתו, ושפיר מובן היטב לפי זה קישור וחיבור המנין והמספר אל השלמת קדושת הגוף ודו"ק.

וכמ"ש שם הדברי בינה לעיל מיניה (ד"ה וזהו באמת), וזל"ק: "וזהו באמת בחינת המנין שהוא יתברך ציוה למנותם, היינו שהוא יתברך קידש את ישראל בקדושה עצמיות, שיהיה כל אחד ואחד מהם משלים המנין הראוי. כי כל אחד הוא אות בפני עצמו, ועל ידי המנין נתעלו למדריגה הזאת. כי אנו קיימא לן 'כל דבר שבמנין אפילו באלף לא בטיל' (ביצה ג:). כמו כן נתן בנו השם יתברך כח הקדושה, שלא יתבטל חס וחלילה קדושת כל אחד ואחד מישראל. אפילו כשיהיה מפוזר ומפורד בין הגויים, ויהיה יחידי בין אלף דיעות נפסדות, יוכל להתחזק ולהתדבק בשורשו העליון" עכל"ק.

והיינו כמו שנתבאר בעומקו של מנין ותכליתו, שהוא נוקב ויורד עד שורש נשמתו וחלק נפשו המיוחד, ובכך מעלה ומרומם אותו שלא יתבטל ח"ו.

ובכך נמצא איש ישראל שמור ומוגן היטב מן המגיפה, ולא יהיה הנגף בבני ישראל, כאשר מוקדשים ונפרדים בקדושת ישראל העצמית, ולא יתדבקו גופים הפגומים עם גוף ישראל קודש. וכמ"ש: "שאפילו כשיהיה מפוזר ומפורד בין הגויים, יחידי בין אלף, יוכל להתחזק ולהתדבק בשורשו".

ובזה נמצא חידוש עצת קדשו להינצל מן הנגף מכוח קדושת מנין בני ישראל, בכי תשא את ראש בני ישראל, מבוארת לפנינו היטב בעזה"ת.

ב

ועוד נראה בזה, כאשר נודע בספה"ק שהמחלה הגשמית תוצאה היא מן החולי הרוחני, כמ"ש זקני צוקללה"ה בתולדות אדם (עמו' רצט ריש טו"א): "מחולי הנפש נמשך חולי הגוף רח"ל" עכל"ק.

אם כן גם המגיפה הגשמית והנגף הפוגע בגוף, נמשך אף הוא על כרחך מחולאי הנפש רח"ל. וכשם שנתבאר במהות נגף הגוף שאין גדרו כמחלה רגילה שנתפסת באדם, כי אם בהתדבקות הגופים זה מזה. וכדהוכחנו מסוגיא דריש בבא קמא ביסוד החילוק שבין 'נגיפה' ל'נגיחה', שהנגיפה שורשה בגוף, ולכן אף תולדותיה כולם בנגיפת הגוף עי"ש. – כן הדבר בשורש תחלואת הנפש שממנה תוצאת חולי הגוף, שאף בזה בחינת 'מגיפה' שונה ביסודה ממחלת היחיד.

וכמו הנגף הגשמי כן הנגף הרוחני משתולל כמגיפה נוראה על פני תבל, להדביק זה את זה, והכל מושפעים מטומאת זוהמת אוויר הרוחני, וממילא נסחפים כולם במגיפה הרוחנית רח"ל.

ובפרט בדורנו אנו כיום בזמנים של עקבתא דמשיחא, שהדור מלא טומאה ותועבה נוראה בעולם מתירני של הפקרות וחוצפה, יותר מדור המבול. כאשר כבר אמרתי בזה רבות פעמים, בענין 'זיהום האוויר' הרוחני הסוחף

בדורנו בשטף מים הזידונים, בכל מיני תאוות משונות ומכשירים [מאשינקלעך] ממינים שונים ומשונים, הנוגפים במגיפה קשה ומגיעים אל כל אחד אל תוככי כיסו הפרטי, ה' ישמרנו מהם ומהמונם.

ואף על הנגף הרוחני הלז, שורש נגף הגוף, רומז לנו רבינו הדברי בינה בין בתרי לשון קדשו, העצה והסגולה להינצל מסחף זה, במה שישמור עצמו "בקדושת ישראל בשלמות", וכמו שנתבאר בזה בייחוד קדושת כל נשמה מישראל בחלקו המיוחד בקדושה.

והנה עם בני ישראל מיסודו מובדל ומופרש מן העמים בתכלית ההבדלה, כד"א (במדבר כג, ט) "הן עם לבדד ישכון, ובגויים לא יתחשב". כי מיסוד מחצב נשמת ישראל נחצבים הם מעולם אחר לגמרי גבוה ועליון, כדמפורש בתוס' פ"ק דעבו"ז (ה). וז"ל: "אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף – ואם תאמר, מכל מקום יכלו על ידי עובדי כוכבים שיהו מולידים. ואומר הר"ר אלחנן, דנשמות של ישראל ושל עובדי כוכבים אינן בגוף אחד" עכ"ל. ולפיכך נצטוונו תמיד בתורה הק' להיבדל מן העמים ולהיפרד מהם, כד"א (ויקרא יח, ל) "ושמרתם את משמרת, לבלתי עשות מחוקות התועבות אשר נעשו לפניכם, ולא תטמאו בהם, אני ה' אלקיכם". ובשלהי פרשת קדושים אמר הכתוב (ויקרא כ, כו) "והייתם לי קדושים, כי קדוש אני ה', ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי". ופירש רש"י על אתר [על פי תורת כהנים]: "אם אתם מובדלים מהם, הרי אתם שלי. ואם לאו, הרי אתם של נבוכדנצר וחבריו".

אך לא רק בנפשם ונשמתם מובדלים ישראל בעצם מהותם ממקור אחר לגמרי, אלא אף בעצם 'גוף' הבשר הגשמי, שהוא מיוצר ובנוי מחומר אחר לגמרי. וכבר הארכתי בעזה"י ביסוד זה בספר 'מבשר טוב משפט גירות' (סימן ה ס"ק ב ועוד) בכמה הוכחות מוחצות, אף בדברים הנוגעים להלכה למעשה בדיני ווסתות וכדומה, עיין שם ואין כאן המקום להאריך.

וכבר המשלתי ענין זה, כדוגמת ההבדל שבין 'יהלומים' ל'זרקונים', העשויים מזכוכית או פלסטיק ונדמים בדיוק כמו היהלומים האמיתיים, ומי שאינו בקי בדבר בנקל יוכל לטעות ביניהם. אבל המבין יודע ומכיר ערכו העצום של היהלום שלא יסולא בפז לעומת הזרקון הפשוט. – כן ממש הוא ההבדל שבין איש ישראל קודש בגופו ונשמתו מן הגוי, שזה כיהלום וזה כזרקון. וכמו שאמר הכתוב (ישעיהו מ, טו) "הן גויים כמר מדלי, וכשחק מאזנים נחשבו".

ומעתה נבוא לענייננו, הלא עינינו הרואות בכל מדינות העולם שאין מוצאים שום דרך ומוצא כנגד זו המגיפה, על אף כל ההתפתחות הרפואה והתרופות בדור אחרון. והעצה היחידה שהוכיחה בבירור בשמירה מן הנגף היא על ידי "בידוד", שמרחיקים ומבודדים את הבריות זה מזה, ומטילים 'סגר' על ערים ומדינות שלמות ואזורים נרחבים, כדי למנוע את התפשטות המגיפה והתרחבותה, הרודפת בנקל מאוד לתפוס עוד ועוד אנשים רח"ל. ועל כרחך כמו כן היא התרופה היחידה והעצה שבידינו להינצל מן הנגף הרוחני, שורש הנגף הגשמי. – על ידי שנשמור עצמנו בהתבדלות גמורה מטומאת הגויים וטומאות העולם, ונשמור עצמנו ב"בידוד" מכל אותם תאוות ותועבות משונות הרודפים אותנו חרמה, להחדיר טומאתם בנו עד עמקי לב ונפש בהרבה דרכים ואופנים שונים רח"ל.

וממילא בתוצאת השמירה וההתרחקות מפגעי הנגף הרוחני, לא ישלוט בנו גם הנגף הגשמי. כאשר נרמז להדיא בדברי זקני הדברי בינה הנ"ל, שבכוח קדושת המנין המקדש את ישראל בקדושה שלימה, ומתרוומים ישראל כל אחר ואחד אל חלק קדושתו ונפשו לפי עניינו, הרי נתבטל בזה ממילא כל שורש הנגף הרוחני והגשמי, שלא יוכל לשלוט בישראל.

ג

ובענין נוסף נראה בפירוש מקרא דידן "כי תשא את ראש בני ישראל", בהקדם מ"ש בפ"ק דקידושין (ל): אחד מחובות האב כלפי בנו: "להשיטו בנהר", ומפרש בגמרא: "מאי טעמא, חיותיה הוא". ונודע מה שאמרו בזה בעלי המוסר, מאי טעמא חייבוהו דווקא ללמדו להשיטו בנהר דלהוי ליה חיותא יותר משאר דברים ועניינים הנצרכים לשמירת החיים.

אך עיקר לימוד הנצרך 'להשיטו בנהר' הוא בשמירת הראש מעל פני המים, כדי שלא יצלול חלילה ויטבע בשטף הנהר הרודף, שבזה תליא כל עיקר חיותיה, להציל חייו מן הסכנה.

וזה בא ללמדנו בכל אורחות החיים עלי אדמות, שבכך יזכה האדם לחיות נכון עלי אדמות, עביד ליה חיותיה, במה שיידע וישכיל בכל עת ומצב לשמור את הראש והדעת מלמעלה, ולא ייסחף בשטף בלבול העולם, והלחץ והמבוכה והבהלה סביב. כי אם ישמור איתן מנוחת דעתו מעל פני המים הזידונים, ובכך יוכל לעבור את ימי חייו בהשקט ושלוה וביטחון איתן בצור עולמים ב"ה, השומר ומגין עליו בכל שעל בעינא דאשגחותא תדירא.

מעין זה אמר כ"ק אמו"ר זצוקללה"ה בשם א"ז הס"ק מביאלא זי"ע בעל ההילולא, [והביאו גם בספרו הטהרו חלקת יהושע עה"ת], פירוש הפסוק האמור בשאול המלך (שמואל א ט, ב) "משכמו ומעלה גבוה מכל העם". שאף כי המלך והמנהיג צריך לתת את כל כולו לבני ישראל, ולמסור עצמו בעבורם. – היינו דווקא רק עד ראשו, אבל "משכמו ומעלה", דהיינו את ראשו ישאיר מלמעלה, גבוה מכל העם. שלא יתן ח"ו גם את ראשו, שיבלבלוהו חלילה, ויעלו על ראשו.

וכוונת קדשו, שאם יתן וימסור גם את ראשו ודעתו תחת שליטתם, הרי אבד ה'ראש', ולא יהיה יכול להנהיג את העם, כאשר יאבד את דעתו. ונמצא בזה שלטובת העם עצמם, כדי שיהיה להם מנהיג ומלך הגון, צריך המלך להחזיק את ראשו ודעתו היטב למעלה מן העם, ועל ידי זה יוכל להנהיגם בכל מצב ומצב ודוק, ושפח"ח. – וכאשר אמרו זה המאמר בפני הרה"ק בעל אמרי אמת זצוקללה"ה מגור, היתה לו התפעלות גדולה. ואין דבר זה אמור דווקא למנהיג ומלך ישראל, אלא אף כל ישראל מלכים. כאשר ביארנו בס"ג (לעיל ס"ק א) שנוהגת תורת 'מלכות' בכל אחד ואחד לפי חלקו ועניינו הפרטי, וכן במלכות אנשי ביתו ומשפחתו והנלווים עימו. – שבכולם העצה הנבונה לשמירת מלכות פנימית של איש ישראל, היא בהגבהת הראש והדעת, משכמו ולמעלה גבוה. ובביסוס פנימי של דעתו ונפשו פנימה איתן אל שורשו ומקום מנוחת נפשו, יוכל להחזיק הדעת מלמעלה ולא ייסחף ח"ו להתערב בין הגויים וטומאתם ובשטף מים הזדונים הקוצפים סביבותינו תמיד.

ובכך יתפרש לפנינו כתוב כפשוטו, "כי תשא את ראש בני ישראל", תגביה ותרומם את ה'ראש' של בני ישראל, ראשו ושכלו של כל אחד ואחד בפרטות, שיהיה הראש והדעת גבוה מרומם ונעלה. ולא יכניס עצמו ודעתו בכל מיני מבוכות וספקות לחץ ודאגות העולים תמיד למעלה ראש. ועל כך ציוה השי"ת למשה רעיא מהימנא, ונטע כוח עליון לצדיק הדור לישא את ראש בני ישראל, לרומם את דעתם, ולחלצם ממיצר דאגות סבוכות ומבוכות האחוזים בתוקף בסבך ראשו.

וממילא מתוך שיבוא לחירות הדעת, ורוממותה למעלה מכל השצף סביב, הרי הוא נמצא מובדל היטב שמור ומוגן לעצמו ונפשו פנימה, כחומה בצורה סביב, ולא יגע ולא יתפוס בו לא הנגף הרוחני, וממילא גם לא הנגף הגשמי.

תכלית המורם, הנלמד לנו מכל האמור למעשה בימים הללו, להינצל מכל פגע ומחלה נגף ומגיפה, לשמור עצמנו היטב 'בדד' מטומאת העמים וזוהמתם הרוחנית. ולא להניח חלילה פתח כלשהוא למשחית הרוחני לחדור בבתי ישראל קודש, כד"א (ישעיה כו, כ) "לך עמי בא בחדריך, וסגור דלתך בעדך, חבי כמעט רגע, עד יעבור זעם". ולקיים 'תשא את ראש', להרים הדעת ולהבדילה מן הטומאה והבלבול שמכניס הייצר תדיר במוח ובלב. כאשר פרש לפנינו כשמלה ערוכה בעל ההילולא זי"ע, לרומם קדושת מנין בני ישראל, ולהחשיב כל אחד ואחד חלק נפשו המיוחד וחלק חברו המיוחד לפי שורש נשמתו, ובכך יתקדש ויימצא נטוע היטב על מכונו ודעתו, ולא יהא נע ונד בקפיצה ולחץ מכאן ומשם, ובזה יימצא שמור ומוגן אל נכון מכל נגף, ולא תסחפנו חלילה לא המגיפה הרוחנית ולא המגיפה הגשמית, רק יהיה מחובר לטהור לקדושת ישראל והצדיקים, בהתחדשות הטהרה והקדושה בקרב לב ישראל.

יעזור השי"ת להצלתם של ישראל וישועתם, ונתבשר בשורות טובות, בביאת גואל צדק בב"א.